

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Juraja Majchráka a JUDr. Ing. Antona Jakubíka v trestnej veci proti obvinenému **Š. B. a spol.**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 1 T 6/2007 prerokoval na verejnom zasadnutí 18. augusta 2009 v Bratislave dovolanie obvinených Š. B. a M. Z. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2007, sp. zn. 5 To 222/2007 a podľa § 386 ods. 1, § 386 ods. 2 a § 388 ods. 1 Tr. por. takto

r o z h o d o l:

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2007, sp. zn. 5 To 222/2007 bol z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por.

p o r u š e n ý z á k o n

v ustanoveniach § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 a § 322 ods. 3 Tr. por. a v konaní, ktoré mu predchádzalo v ustanoveniach § 263 ods. 3 písm. a/ a § 275 Tr. por. v **neprospech** obvinených Š. B. a M. Z..

Tento rozsudok a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 1. augusta 2007, sp. zn. 1 T 6/2007 **sa z r u š u j ú.**

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozsudky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Okresnému súdu Banská Bystrica **sa prikazuje**, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

O d ô v o d n e n i e:

Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 1. augusta 2007, sp. zn. 1 T 6/2007 boli obvinení Š. B. a M. Z. uznaní za vinných z obzvlášť závažného zločinu vydierania spolupáchateľstvom podľa § 20, § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

po predchádzajúcej vzájomnej dohode, spoločným konaním plne realizovali v úmysle rýchlo a nepoctivo zbohatnúť postupom tak, že po tom, čo vybavili P. V., nar. X.. A. X., tr. bytom Š. X./X., D. – majiteľovi firmy M. s.r.o. B. B., kontokorentný úver v O. Banke – pobočka B. B. vo výške 2 380 000,-Sk, ho dňa 8. júna 2006 po podpise zmluvy o úvere a obdržaní dispozičnej karty k podnikateľskému účtu firmy M. s.r.o., pod hrozbou likvidácie jeho osoby, ako aj členov jeho rodiny s poznámkou, že je len bielym koňom, v osobnom motorovom vozidle odstavenom za budovou O. Banky pobočky v B. B. donútili podpísať prevodný príkaz na prevod finančnej čiastky 1500 000,-Sk z podnikateľského účtu jeho firmy M. s.r.o. na podnikateľský účet firmy B. T. s.r.o. B. B. a následne dňa 9. júna 2006 aj k hotovostnému výberu z účtu jeho firmy M. s.r.o. v pobočkách O. Banky v B. B. a Z. a odovzdaniu finančnej čiastky v celkovej výške 600 000,- Sk, s ktorými sumami sa neuspokojili a dňa 16. augusta 2006 po tom, čo sa s ním telefonicky skontaktovali pod hrozbou fyzickej likvidácie – že ho dajú poriešiť iným ľudom, ktorí ho do Banskej Bystrice dovezu v kufri im prisľúbil odovzdanie ďalšej finančnej čiastky a to hotovosti vo výške 274 000,- Sk, ktorú sumu obdržal na účet V S. S. a.s. pobočka B. B. za releasing osobného motorového vozidla zn. Honda Civic ev. č. B. vedeného na jeho firmu M. s.r.o. ktorý mu spoločne vybavili, pričom k odovzdávaniu finančnej hotovosti došlo dňa 18. augusta 2006 o 9.27 hod. na parkovisku pred S. S. a.s. B. B. na ul. X.. A., kde následne boli Š. B. a M. Z. zadržaní príslušníkmi polície.

Za to boli odsúdení:

Obvinený Š. B. podľa § 189 ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov.

Obvinený M. Z. podľa § 189 ods. 3 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov.

Podľa § 48 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. bol každý z obvinených pre výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu pre výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bola obvineným uložená solidárna povinnosť nahradiť poškodenej strane – M. s.r.o., Z. C. X., B. B. v sume 2 100 000 Sk.

Podľa § 76 ods. 1 Tr. zák. bol každému z obvinených uložený ochranný dohľad na dobu 3 (troch) rokov.

Proti tomuto rozsudku podali v zákonnej lehote odvolanie obvinení Š. B. a M. Z., a to proti všetkým výrokom, ktoré sa ich dotýkali.

Na základe spomenutých opravných prostriedkov Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací rozsudkom zo 6. novembra 2007, sp. zn. 5 To 222/2007 podľa § 321 ods. 1 písm. e/, ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o spôsobe výkonu trestu týkajúcom sa obidvoch obvinených a rozhodujúc podľa § 322 ods. 3 Tr. por., zaradil podľa § 48 ods. 4 Tr. zák. obidvoch obvinených na výkon trestu odňatia slobody do ústavu so stredným stupňom stráženia.

Proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2007, sp. zn. 5 To 222/2007 podali obvinení Š. B. a M. Z. prostredníctvom obhajcov dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por. (obvinený Š. B. tento mimoriadny opravný prostriedok smeroval aj proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 1. augusta 2007, sp. zn. 1 T 6/2007), pričom obvinený M. Z. tak urobil potom ako pre prakticky identické

dôvody, ktoré sú obsahom jeho dovolania, Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením z 5. februára 2009, sp. zn. IV. ÚS 22/09-31 odmietol pre neprístupnosť jeho sťažnosť proti už citovanému rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici v podstate preto, že obvinený nevyčerpal všetky opravné prostriedky slúžiace ochrane základných práv a slobôd, menovite dovolanie a zároveň ho upriamil na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por. a tiež na ustanovenie § 369 ods. 3 Tr. por. umožňujúce podať dovolanie aj preto, že výrok nebol urobený.

Obaja dovolatelia zhodne, ako to už predtým uvádzal obvinený M. Z. v ústavnej sťažnosti, namietali, že sú vo výkone trestu odňatia slobody bez právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu. Tento stav je dôsledkom toho, že krajský súd sa nezaoberal správnosťou všetkých výrokov napadnutého rozsudku okresného súdu, výrokom rozsudku rozhodol iba čo sa týka ich zaradenia na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Vo vzťahu k zostávajúcej časti napadnutého rozsudku prvostupňového súdu, týkajúcej sa výrokov o vine, treste a náhrade škody odvolací súd nerozhodol, a preto tieto výroky nenadobudli právoplatnosť. V tejto spojitosti obaja dovolatelia poukázali aj na nález Ústavného súdu II.Ús 315/06 podľa ktorého v prípade obmedzenia osobnej slobody ako jedného z najzákladnejších ľudských práv je nutné, aby rozhodnutie o zásahu štátu do tohto základného ľudského práva malo formu súdneho rozhodnutia, ktoré musí byť vo svojom výroku jasné, zrozumiteľné a určité, aby nepripúšťalo iný výklad. Samotné obmedzenie osobnej slobody ako väzbou tak aj výkonom trestu odňatia slobody musí byť uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia, ktorým je osobná sloboda obmedzená.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., predpokladajúci, že došlo k porušeniu práva na obhajobu zásadným spôsobom, obvinený M. Z. jeho naplnenie videl v tom, že mu v rozpore s ustanovením § 275 Tr. por. nebolo udelené právo posledného slova. Obvinený Š. B. v tejto súvislosti uviedol, že predseda senátu súdu prvého stupňa zvolil procesne nepoznaný záver hlavného pojednávania, v rozpore s § 275 Tr. por. Najskôr mu totiž udelil právo posledného slova a keď sa psychicky zrútil, predseda senátu vyhlásil prestávku s tým, že po nej sa bude pokračovať v záverečných rečiach, k čomu aj skutočne došlo. Takéto záverečné reči potom boli uskutočnené v rozpore s § 274 Tr. por. Záverečná reč nasleduje vždy po skončení dokazovania, ich poradie určuje

§ 274 ods. 2 Tr. por., pričom § 275 Tr. por. výslovne uvádza, že po skončení záverečných rečí a pred odchodom na záverečnú poradu udelí predseda senátu obžalovanému posledné slovo, ktoré je samostatným a osobitým úkonom odlišným od záverečnej reči.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., ktorý je daný vtedy, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, videli obaja obvinení v tom, že okresný súd v rozpore s článkom 48 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 38 Listiny základných ľudských práv a slobôd podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. na hlavnom pojednávaní prečítal výpoveď svedka P. V., ktorá aj podľa záverov súdu predstavuje jediný priamy dôkaz. Prečítaním uvedenej svedeckej výpovede, nepodporenej inými nepriamymi dôkazmi došlo aj k hrubému porušeniu zásady zákonného procesu podľa § 2 ods. 7 Tr. por. ako aj článku 6 ods. 3 písm. d/ Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd, pretože ako obvinení nemali možnosť byť prítomní pri výsluchu svedka pred vyšetrovateľom, dôsledku čoho nebola v plnej miere zabezpečená obhajoba v prípravnom konaní. Ďalej namietali, že okresný súd sa pri zabezpečovaní účasti svedka P. V. na hlavnom pojednávaní obmedzil len na doručovanie poštovej zásielky, a to aj prostredníctvom polície (v pozícii „poštového doručovateľa“), nevyužívajúc ďalšie možnosti akými sú predvedenie alebo zabezpečenie svedka podľa § 88 Tr. por. Takto bolo postupované napriek tomu, že do spisu bol založený dôkaz o pobyte svedka P. V. v máji 2007 doma a že svedok podľa zistenia detektívnej kancelárie mal prísť opäť prvý augustový týždeň, v čase prebiehajúceho hlavného pojednávania. To bol dostatočný podklad na to, aby okresný súd reagoval predvedením tohto svedka podľa podmienok, ktoré mu dovoľuje zákon, a to podstatne pružnejšie a efektívnejšie, nie formálne poštovým spôsobom. Zistenie súdu, že svedok P. V. bol v čase hlavného pojednávania mimo Slovenskej republiky, na neznámom mieste, a teda nedosiahnuteľný odporuje skutočnosti, pretože svedkov brat J. V. na hlavnom pojednávaní 20. marca 2007 uviedol, že disponuje adresou brata vo Valencii v Španielsku.

Z uvedených dôvodov obvinení Š. B. a M. Z. navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom vyslovil porušenie zákona v ich neprospech s tým, že boli naplnené nimi uplatnené dovolacie dôvody. Ďalej navrhli zrušiť napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2007, sp. zn. 5 To 222/2007, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia naň obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na

zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a Krajskému súdu v Banskej Bystrici prikázať aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, t.j. aby zrušil rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 1. augusta 2007, sp. zn. 1 T 6/2007, a tomuto súdu prikázal vec znovu v potrebnom rozsahu prerokovať a rozhodnúť.

Zástupca generálneho prokurátora Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí dovolacieho súdu na rozdiel od vyjadrenia krajského prokurátora v Banskej Bystrici navrhol dovolaniam obvinených vyhovieť, lebo podľa jeho názoru nimi použité dovolacie dôvody sú dané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Tr. por.), bolo podané oprávnenými osobami, prostredníctvom obhajcov a že obvinení Š. B. a M. Z. využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a bolo o ňom rozhodnuté (§ 369 ods. 2 písm. b/, § 372 a § 373 ods. 1 Tr. por.). Ďalej dovolací súd zistil, že dovolania boli podané v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) a že obvinenými uplatnené dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por. sú použiteľné, lebo okolnosti, ktorými mali byť tieto dôvody naplnené obvinení namietali už v pôvodnom konaní, najneskôr pred odvolacím súdom (§ 371 ods. 3 Tr. por.).

Po zistení, že niet žiadneho zákonného dôvodu pre odmietnutie dovolaní obvinených na neverejnom zasadnutí podľa § 382 Tr. por., preskúmal najvyšší súd podľa § 384 ods. 1 Tr. por. na verejnom zasadnutí zákonnosť a odôvodnenosť výrokov napadnutého rozhodnutia proti ktorým dovolatelia podali dovolanie ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo so zameraním na dôvody dovolania podľa § 371 a § 374 (ktorými je podľa § 385 ods. 1 Tr. por. dovolací súd viazaný) a zistil, že dôvody dovolania uplatnené obvinenými Š. B. a M. Z. sú preukázané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa však nestotožnil s názorom obvinených, že sú vo výkone trestu odňatia slobody bez právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia, keďže údajne napadnutý rozsudok nenadobudol právoplatnosť vo vzťahu k výrokom o vine a treste. Ak by mal uvedený názor platiť, v takom prípade by dovolanie vôbec nebolo

prípustné pre neexistenciu právoplatného rozhodnutia súdu, ktorým bola vec skončená, výhradne proti ktorému je podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie prípustné. Na situáciu naznačovanú dovolateľmi sa nemôže vzťahovať ustanovenie § 369 ods. 3 Tr. por. podľa ktorého osoba oprávnená podať dovolanie proti niektorému výroku napadnutého rozhodnutia môže dovolanie podať aj preto, že taký výrok nebol urobený, lebo ak sa v zmysle § 368 ods. 1 Tr. por. v konkrétnom prípade rozhodnutím, ktorým bola vec právoplatne skončená rozumie odsudzujúci rozsudok, potom taký rozsudok musí byť právoplatný vo výrokoch o vine a treste (v dôsledku čoho je aj vykonateľný), keďže bez uvedenej právoplatnosti čo i len vo výroku o treste by nastal stav neukončeného trestného stíhania a za takej situácie by zjavne nemohla byť splnená podmienka právoplatnosti dovolania podľa § 368 ods. 1 Tr. por.

Podľa názoru dovolacieho súdu uvedený nesprávny názor obvinených o neprávoplatnosti nimi napadnutého rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2007 vychádza z nesprávneho predpokladu, že v prípade ak oprávnená osoba podá odvolanie proti všetkým výrokom rozsudku a odvolací súd sám vo veci rozhodne tak, že čiastočne tento rozsudok (v niektorom výroku) zmení, musí zároveň výslovne rozhodnúť vo výroku rozsudku zamietnutím odvolania vo vzťahu k tým výrokom, ktoré zostali rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknuté.

Uvedený názor nemá žiadnu oporu v zákonnej úprave.

Zo zásad, ktorými sa riadi rozhodovanie odvolacieho súdu po preskúmaní rozsudku súdu prvého stupňa (§ 317 Tr. por.) v prípade, že sú napadnuté všetky jeho výroky a ktoré sú obsahom ustanovení § 321 ods. 1, ods. 3 Tr. por. a § 319 Tr. por. vyplýva, že ak odvolací súd považuje za chybný len výrok o zaradení obvinených na výkon trestu odňatia slobody (ako tomu bolo v posudzovanom prípade), rozhodne tak, že zruší len tento výrok (a nanovo sám rozhodne), bez toho aby akýmkoľvek ďalším svojim výrokom zároveň rozhodoval o tom, že ostatné výroky v rozsudku v prvostupňového súdu, t.j. výrok o vine, o treste a náhrade škody zostávajú nedotknuté, že v tomto rozsahu sa odvolanie zamietá. V takom prípade nie je rozhodnutie odvolacieho súdu zaťažené chybou spočívajúcou v tom, že výrok nebol urobený (§ 369 ods. 3 Tr. por.).

Vzhľadom na povahu odvolania, ktoré je z hľadiska rozhodovania odvolacieho súdu pokiaľ ide o toho istého odvolateľa nedeliteľné, neprichádza do úvahy čiastočné zamietnutie odvolania. Postup podľa § 319 Tr. por. prichádza do úvahy iba vtedy, ak je odvolanie nedôvodné v celom rozsahu. V prípade, že vo veci rozhodne odvolací súd sám rozsudkom podľa § 322 ods. 3 Tr. por. nastáva právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku podľa eventuality uvedenej v § 183 ods. 1 písm. a/ Tr. por. s prihliadnutím na ustanovenie § 306 ods. 1 Tr. por. a contrario.

Pokiaľ ide o samotné dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por. uplatnené obidvomi obvinenými ešte v rámci odvolacích námietok proti procesnému postupu prvostupňového Okresného súdu Banská Bystrica, tieto sú objektívne preukázané obsahom s súdneho spisu a v ňom zadokumentovanými postupmi ale aj nedostatočnými zisteniami okresného súdu, ktoré opodstatňujú záver o nesplnení zákonných podmienok pre prečítanie výpovede svedka P. V. z prípravného konania na hlavnom pojednávaní postupom podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por., ktorý považoval za správny aj odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici.

Prečítanie zápisnice o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. na návrh prokurátora alebo obžalovaného prichádza do úvahy len vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam Trestného poriadku a taká osoba zomrela alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo alebo na dlhý čas znemožňuje jej výsluch.

Existencia prekážky brániacej osobnému výsluchu spoluobžalovaného alebo svedka a jej charakter musia byť spoľahlivo zistené tak ako každá iná okolnosť, ktorú je potrebné v rámci trestného stíhania dokazovať. Skutočnosť, že svedok alebo spoluobžalovaný sa z akýchkoľvek dôvodov zdržuje v cudzine sama osebe neodôvodňuje záver, že svedok nemôže byť osobne vypočutý pred slovenským súdom pre nedosiahnuteľnosť a že sú preto splnené podmienky pre prečítanie jeho výpovede podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. Pokiaľ možno podľa vyhlásenej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo aj na bezzmluvnom základe takého svedka alebo spoluobžalovaného predvolať z cudziny,

zákonná podmienka nedosiahnuteľnosti je splnená vtedy, až keď je zrejmé, že sa svedok alebo spoluobžalovaný na výsluch do Slovenskej republiky dobrovoľne nedostaví.

V posudzovanej veci sa naznačeným spôsobom nepostupovalo.

Okresný súd Banská Bystrica, ktorý na hlavnom pojednávaní 14. mája 2007 konštatoval, že účasť svedka P. V. je na hlavnom pojednávaní bezpodmienečne nutná (č.l. 2045) predtým, ale ani potom nevykonal všetko potrebné na zistenie toho, či a kde konkrétne na území Slovenskej republiky alebo v cudzine sa má svedok nachádzať v záujme toho aby svedka P. V. bolo možné na hlavné pojednávanie predvolať buď z cudziny alebo z miesta pobytu na území republiky, prípadne ho predviesť a v krajnom prípade aplikovať postup podľa § 88 Tr. por.

Prvostupňový súd celkom rezignoval na možnosť zistenia miesta konkrétneho pobytu svedka vo Valencii v Španielsku, kde sa podľa vyjadrenia svedka J. V. na hlavnom pojednávaní 20. marca 2007 mal jeho brat nachádzať, pričom menovaný sľúbil túto adresu oznámiť súdu (viď č.l. 2045).

V spise (č.l. 2054) sa síce nachádza žiadosť adresovaná svedkovi J. V., ovšem táto nebola realizovaná, pretože chýba doklad o tom, že by uvedená písomnosť bola svedkovi doručená.

Ďalej treba zdôrazniť, že okresný súd požiadal Obvodné oddelenie Policajného zboru Hriňová 23. mája 2007 o predvedenie svedka P. V. na hlavné pojednávanie 13. júna 2007 (č.l. 2052), pričom 12. júna 2007 (č.l. 2064), teda deň pred pojednávaním mu bolo Obvodným oddelením Policajného zboru v Detve oznámené, že svedok P. V. sa v súčasnosti zadržiava na nezistenej adrese v meste Hriňová. Napriek tomu, že uvedenou správou bolo spochybnené, či svedok sa v skutočnosti zdržuje v cudzine, okresný súd zamietnutie návrhu obhajoby na vypočutie svedka P. V. v uznesení z 13. júna 2007, sp. zn. 1 T 6/2007 (č.l. 2079) odôvodnil dlhodobým pobytom svedka v cudzine, prakticky na neznámom mieste, čo robí osobu svedka nedosiahnuteľnou. Predčasnosť a nepresvedčivosť takého záveru zdôraznil aj Krajský súd v Banskej Bystrici v uznesení z 3. júla 2007, sp. zn. 5 To 167/07 (č.l. 2098) s tým, že vo veci treba aplikovať ustanovenie

§ 88 Tr. por. o zabezpečení svedka, čo ovšem okresný súd neučinil. Napriek tomu, že pred ostatným hlavným pojednávaním 1. augusta 2007, kde bola výpoveď svedka P. V. prečítaná, bola do spisu založená správa súkromnej detektívnej služby, podľa ktorej na základe viacerých okolností, okrem iného aj toho, že mobilný telefón svedka bol aktívny v sieti španielskeho mobilného operátora, sa svedok P. V. má zdržovať v Španielsku, nemožno túto okolnosť považovať za nepochybnú. Je tomu tak preto, že vôbec neboli súdom preverení a vypočutí jednotliví nositelia informácií s ktorými pracovala polícia a neboli vypočuté ani osoby, menovite uvádzané v správe detektívnej služby. Okresný súd celkom ignoroval aj informáciu, že svedok P. V. mal byť v prvý augustový týždeň 2007 v mieste pobytu, pričom na hlavnom pojednávaní 1. augusta 2007 jeho skoršie výpovede prečítal, deklarujúc splnenie všetkých už spomenutých podmienok prečítania výpovede svedka podľa § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por., hoci nevykonával všetky potrebné dôkazy pre záver, že svedok sa skutočne nachádza na neznámom mieste v cudzine, v dôsledku čoho je nedosiahnuteľný pre nemožnosť predvolať ho.

Uvedeným postupom si okresný súd nevytvoril zákone podmienky pre prečítanie výpovedí svedka P. V. na hlavnom pojednávaní a pokiaľ tak urobil, postupoval v rozpore s ustanovením § 263 ods. 3 písm. a/ Tr. por. Odsudzujúci rozsudok súdu prvého stupňa sa nepochybné opiera aj o usvedčujúce výpovede svedka P. V. z prípravného konania, majúce povahu priameho usvedčujúceho dôkazu. Keďže tieto boli prečítané bez splnenia zákonných podmienok, došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. tým, že súd oprel svoje rozhodnutie o dôkaz, majúci podstatný význam pre rozhodnutie, ktorý nebol súdom vykonaný zákonným spôsobom.

V žiadnom smere nemožno spochybníť ani dovolacie námietky oboch obvinených, že došlo k porušeniu ich práva na obhajobu zásadným spôsobom, tým, že im nebolo umožnené použiť právo posledného slova upravené v § 275 Tr. por., nasledujúce vždy po záverečných rečiach. Obvinenému M. Z. ako to vyplýva najmä zo zvukového záznamu hlavného pojednávania predniesť posledné slovo vôbec nebolo umožnené a obvinený Š. B. bol na jeho prednesenie vyzvaný chybné, pred záverečnými rečami, navyše ho ani neukončil a po záverečných rečiach nasledujúcich po prestávke mu už právo posledného slova nebolo udelené.

Tak ako ho zdôraznil aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom uznesení z 5. februára 2009, sp. zn. IV.ÚS 22/09-31 týkajúcom sa obvineného M. Z., právo posledného slova umožňuje obvinenému aby v záujme čo najširšieho uplatnenia práva na obhajobu prehovoril ako posledný, bezprostredne predtým ako sa senát odoberie k záverečnej porade, aby tak mohol ovplyvniť súd pri vyhodnocovaní výsledkov dokazovania, prípadne aj k rozhodnutiu doplniť dokazovanie a teda pokračovať v hlavnom pojednávaní. Neumožnenie uplatnenia tohto práva je zásadným porušením práva na obhajobu, ktoré napĺňa dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil vo výroku tohto rozsudku konštatované porušenie zákona v neprospech obvinených Š. B. a M. Z. a podľa § 386 ods. 2 Tr. por. ich dovolaniami napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 6. novembra 2007, sp. zn. 5 To 222/2007 zrušil. Súčasne zrušil aj jemu predchádzajúci rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 1. augusta 2007, sp. zn. 1 T 6/2007, pretože vyčítané pochybenia identifikujúce sa s preukázanými dovolacími dôvodmi podľa § 371 ods. 1 písm. c/ a g/ Tr. por. nie sú odstrániteľné v konaní pred odvolacím súdom. Napokon zrušil aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozsudky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. z vyššie uvedených dôvodov Okresnému súdu Banská Bystrica prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol s povinnosťou rešpektovať ustanovenie § 391 ods. 2 Tr. por.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 18. augusta 2009

JUDr. Peter K r a j č o v i č , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíkova